

באחת הדרכים לכפר ולהציב במקומה שער שיפתח על-ידי חיילים, פעולה שתקצר את דרכן של המכליות משכם וכן לאפשר לתושבים עצמם, באישור צה"ל, לפתוח מחסום שמוצב בהמשך אותה דרך, כדי לאפשר למכליות להגיע לכפרי הסביבה. בבדיקה שערך המוקד עם ראש הכפר התברר כי אכן בוצעו השינויים וכי מאז לא היו בעיות באספקת המים. (תיקים ח 164 ואח', 22417)

לבתייהם ולרועים לא ניתנה אפשרות להכניס את צאנם לדיר. המוקד יצר קשר עם קצין הקישור באזור, בדרישה להתערבותו - החיילים איפשרו אז לאיכרים לאסוף את היבול ולרועים לאסוף את עדריהם. (תיק ח 630)

חוסר האפשרות לנהל חיים בסיסיים ביותר תחת עוצר כה ממושך, הביא לכך שהתושבים החלו לשבור את העוצר ולצאת מבתייהם על-מנת להשיג מזון, מים ותרופות. הפרות העוצר האישיות הפכו להמוניות בשבוע האחרון לחודש ספטמבר, עת, במקביל למצור צה"ל על המוקטעה ברמאללה, יצאו המונים לרחובות הערים, שהיו נתונות תחת עוצר מלא לרגל חגי תשרי, בהפגנות מחאה.⁵⁶ מאז החלו תושבי הערים לשבור את העוצר באופן שאיפשר, לא בסדירות, פתיחת בתי הספר ומוסדות המימשל המקומי, כמו גם המאפיות ובתי המסחר. למרות זאת נוכחות העוצר נשארה מכרעת: הוא מוטל כענישה קולקטיבית לאחר פיגועים ויידוי אבנים, או כמניעה קולקטיבית כאשר קיים מידע, לטענת צה"ל, על פיגוע קרב, או בזמן חג ומועד יהודיים. נכון ליום כתיבת דו"ח זה, ממשילות ערי הגדה לספוג שעות עוצר רבות.⁵⁷

ספורדיים" מתאפשר מעברן של מכליות המים על בסיס יומי, ולכן אין בסיס לטענות שהעלה המוקד. בניגוד לתשובת הרשויות, התברר כי המצב החמיר: מספר הפניות למוקד גדל והפעם כללו גם החרמת תעודות הזהות של נהגי המכליות ומפתחותיהן. המוקד פנה שוב לרשויות וביקש לבדוק את הנושא מחדש. בתשובה שנתקבלה הפעם נמסר, כי לאחר בדיקה מחדש ודיון מעמיק בסוגיה הוחלט להסיר אחת מהחסימות הפיזיות

עוצר

במהלך פלישות צה"ל לשטחי הרשות בחודשים פברואר, מרץ ואפריל, הוטל עוצר בכפרים ובערים אליהם נכנסו כוחות צה"ל. מאז הפלישות לערי הגדה בסוף יוני ועד לסוף ספטמבר, היו רוב הערים תחת עוצר יותר מ-70% מהזמן. הפגיעה הקשה ביותר היתה בשכם - משך 80 ימים הוסר בה העוצר למשך 75 שעות בלבד.⁵⁴ ברוב היישובים הוסר העוצר לשעות ספורות בכל יום, בכל פעם בשעות אחרות. אלא שגם אז לא ניתן היה לצאת מהבית לבטח, כיוון שהעוצר הוחזר לעתים מוקדם מהצפוי ותושבים אשר שהו באותה עת מחוץ לבתים נחשפו לסכנת ירי של חיילים. העוצר משבש את מהלך החיים בכל מקום בו הוא מוטל: היציאה לעבודה, ללימודים ולמכולת הופכת לבלתי אפשרית, ופינויים של יולדות, חולים ופצועים הופך למבצע מסובך ומסוכן. בד"כ מוטל העוצר בפתאומיות, ללא שניתן זמן לתושבים להתארגן. על השפעת העוצר על חיי התושבים וטיפול המוקד בנושא, ראו בדו"ח הפעילות הקודם.⁵⁵

ב-8 לדצמבר, ב-16:00 לערך, הטיל צה"ל עוצר על שלושה כפרים באזור יריחו בעקבות, לפי צה"ל, יידוי אבנים. האיכרים, שהיו אותה עת בשדות, הוכו והוכנסו בכוח

פנה הן למינהל האזרחי והן למת"ק בחברון. הגורמים הללו סירבו להתערב, כיוון שמדובר במפרי עוצר. לאחר יומיים גררו בעלי המכוניות את רכביהם מהמקום. למרות שהמוקד מסר לצה"ל את מספרי הגייפים הצבאיים בהם נסעו החיילים שלקחו את המפתחות ותעודות הזהות, הם לא נמצאו על-ידי הרשויות. (תיק ח434)

יש וזמני הטלת העוצר והסרתו אינם נמסרים לאוכלוסייה - אם יצאו בזמן העוצר, הם מסתכנים בחייהם שכן לעתים יורים בהם החיילים אש חיה או רימוני גז. מי שנתפס מחוץ לביתו בשעת העוצר נענש בהחרמת תעודת הזהות ומפתחות רכבו, שלרוב לא מוחזרים. ללא תעודת זהות לא יוכל אדם לצאת מביתו גם עם הסרת העוצר - אם יתפס ללא התעודה, הוא צפוי למעצר.

-
54. הארץ, 9.9.02, עמ' 6א.
55. המוקד להגנת הפרט, דו"ח פעילות ינואר-יוני 2002, עמ' 29-30.
56. הארץ, 23.9.02, עמ' 34.
57. נתונים מעודכנים על שעות העוצר מופיעים באתר הסהר האדום, www.palestinercs.org.

ב-12 לאוקטובר היה אזור אלפחס - שבין קרית ארבע לחברון - תחת עוצר. כ-15 נהגי מוניות מחברון נעצרו בבוקר על-ידי חיילים, שלקחו מהם את תעודות הזהות ומפתחות רכביהם ועזבו את המקום. המוקד